

MÔ HÌNH HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM GIÁO DỤC LỊCH SỬ ĐỊA PHƯƠNG CHO HỌC SINH Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC

Huỳnh Mộng Tuyền

Trường Đại học Đồng Tháp

Email: hmtuyen73dhdt@gmail.com

Article History

Received: 05/5/2020

Accepted: 24/6/2020

Published: 05/8/2020

Keywords

educational model, experiential activities, local history, primary school.

ABSTRACT

In order to integrate and develop in a flat, globalized world, the top issue is to preserve and promote the cultural identity and historical traditions of the nation. Educating local history for students is of special importance to create the identity and bravery of Vietnamese people. The implementation of education of local history qualities and capacities is highly effective when students are experienced in rich and typical practical activities. So studying the model of experiential activities with the way of organizing science and arts to educate local history for students is of urgent significance. The paper builds the concept of a model of experiencing local history education, designing 4 models with 14 typical types of typical local history education for students. Each activity is described in a specific organizational manner. Experiencing 4 models with types of typical activities, organized in science and arts, students will comprehensively develop their capacity and local historical quality. Inheriting the researched results, the local history experience activity model was built with many rich and typical educational organization techniques to comprehensively develop the local historical qualities and capacities of the student.

1. Mở đầu

Giáo dục lịch sử địa phương (LSĐP) cho học sinh (HS) là vấn đề then chốt, có tầm quan trọng đặc biệt tạo nên bản sắc, bản lĩnh con người Việt Nam. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, giáo dục LSĐP hiện nay còn tồn tại những hạn chế. Một bộ phận giáo viên chưa coi trọng giáo dục LSĐP, chưa có mô hình tổ chức các hoạt động giáo dục hiệu quả. HS còn hạn chế sự hiểu biết về LSĐP, chưa có kỹ năng tôn tạo, phát huy giá trị văn hóa LSĐP (Huỳnh Mộng Tuyền, 2019). Vì vậy, nghiên cứu mô hình các hoạt động trải nghiệm (HĐTN) giáo dục LSĐP một cách phong phú, điển hình, tổ chức khoa học, nghệ thuật nhằm phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất LSĐP của HS có ý nghĩa cấp thiết hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Khái niệm mô hình hoạt động trải nghiệm giáo dục Lịch sử địa phương cho học sinh

Mô hình là mẫu, kiểu mẫu, làm gương, là hình thức điển đạt của một đối tượng và sự điển hình hóa giữa bản chất của sự vật, hiện tượng, quá trình diễn ra trong tự nhiên, xã hội. Mô hình là thiết kế, ý tưởng của người thiết kế sau khi đã nghiên cứu, phân tích đầy đủ các yếu tố cơ bản (Nguyễn Hồng Thuận và Lê Thị Quỳnh Nga, 2017).

HĐTN là hoạt động giáo dục; trong đó, nội dung và cách thức tổ chức tạo điều kiện cho từng HS được tham gia trực tiếp và làm chủ thể của hoạt động, tự lên kế hoạch, chủ động xây dựng chiến lược hành động cho bản thân và cho nhóm để hình thành và phát triển những phẩm chất, tư tưởng, ý chí, tình cảm, giá trị, kỹ năng sống và những năng lực cần có của công dân trong xã hội hiện đại. Qua đó, HS phát huy khả năng sáng tạo để thích ứng và tạo ra cái mới, có giá trị cho cá nhân và cả cộng đồng” (Nguyễn Thị Liên và cộng sự, 2016). HĐTN là dưới sự hướng dẫn tổ chức của nhà giáo dục, HS chủ động, tích cực thực hiện các hoạt động ở nhà trường, gia đình, xã hội nhằm phát triển năng lực, phẩm chất nhân cách (Huỳnh Mộng Tuyền, 2019).

Mô hình HĐTN giáo dục LSĐP là thiết kế điển hình cách thức, kỹ thuật tổ chức trong mối quan hệ tương tác, phát huy các thành tố, các mối quan hệ đặc trưng quan trọng nhất mang bản chất của HĐTN giáo dục LSĐP nhằm đạt những phẩm chất, năng lực LSĐP ở HS.

2.2. Các mô hình hoạt động trải nghiệm giáo dục Lịch sử địa phương cho học sinh

- Đọc sách, sử liệu địa phương

Sách là công cụ mang lại kiến thức vô cùng lớn cho con người. Theo Puskin: “Đọc sách là cách học tốt nhất”, “Đọc sách để tích lũy kiến thức, để mở rộng tầm mắt, để tăng cường tài năng”; “trở thành chủ nhân của vũ trụ” (Tiêu Vệ, 2004). Vì vậy, việc giáo dục LSPD cho HS tất yếu cần thực hiện thông qua đọc sách, sử liệu. Mô hình được thực hiện với cách thức tổ chức các hoạt động cụ thể như sau:

+ *Xây dựng không gian sách, sử liệu địa phương trong trường học*: (1) Chủ thể thực hiện giáo dục cần chọn hệ thống sách, sử liệu tiêu biểu của địa phương. Các nguồn sách thu thập cần được tóm tắt thành sách, tài liệu phù hợp với HS tiểu học; thiết kế bộ sách tranh, hình ảnh LSPD; sưu tầm sổ tay, cầm nang du lịch, tài liệu, tờ rơi ở các khu di tích lịch sử, danh lam, thắng cảnh; (2) Xây dựng không gian sách, sử liệu địa phương như: bày trí góc sách địa phương trong thư viện trường đẹp, thuận tiện cho HS quan sát, lật xem, khơi gợi, kích thích nhu cầu, hứng thú đọc mọi nơi, mọi lúc. Tượng, tranh, ảnh tiêu biểu về các nhân vật, sự kiện lịch sử có chú thích nội dung được bày trí phù hợp ở những vị trí cụ thể trong trường. Ngoài sách, tư liệu lịch sử tỉnh, người nghiên cứu cần thiết kế sách, tài liệu LSPD đăng tải lên website của trường để HS dễ dàng tiếp cận, tự đọc, tự học.

+ *Tổ chức cho HS đọc sách, sử liệu địa phương*: (1) Nhà trường, cán bộ thư viện (trường, tỉnh) tổ chức buổi nói chuyện giới thiệu sách địa phương có ở trường hay ở thư viện tỉnh, khu di tích sử văn hóa cho HS; Thư viện thực hiện tốt cho HS mượn sách LSPD đọc; (2) Theo các chủ đề HDTN, mục tiêu, nội dung LSPD phù hợp cho từng tháng, nhà trường phát động phong trào thi đua đọc sách LSPD. Cán bộ quản lý chuyên môn, tổng phụ trách đội, giáo viên triển khai thực hiện tốt các hoạt động thi đua, hướng dẫn đọc sách trong HS. GV thông qua hoạt động dạy học, giáo dục giới thiệu, kích thích nhu cầu động cơ đọc sách của HS; (3) Tổ chức cho HS đọc sách mọi nơi (thư viện, góc sách treo tường, tủ sách di động), mọi lúc (thời gian đến lớp sớm, ra giờ chơi, chờ phụ huynh) trong không gian sách LSPD đã trưng bày ở trường, website của trường.

+ *Viết cảm nhận, định hướng vận dụng, giới thiệu phổ biến giá trị LSPD từ sách, sử liệu tiêu biểu*: (1) Thi đua phát động, thông báo hội thi cấp trường, lớp theo các chủ đề HDTN LSPD, HS viết cảm nhận, định hướng vận dụng, giới thiệu, phổ biến giá trị LSPD từ sách, sử liệu tiêu biểu. Các cuộc thi cần được tạo động lực bằng khen thưởng; (2) Tổ chức hội thi để HS trải nghiệm đọc sách, viết cảm nhận được đánh giá kết quả; (3) Công diễn kết quả, khen thưởng HS đạt giải ở lớp qua tiết sinh hoạt lớp cuối tuần, cấp trường qua buổi sinh hoạt dưới cờ đầu tuần, và có thể tham gia cấp tỉnh hoặc cao hơn.

- *Tổ chức sinh động tham quan, giao lưu giáo dục LSPD cho HS*

Tham quan, giao lưu có vai trò đặc biệt quan trọng trong giáo dục LSPD cho HS. Theo Hồ Chí Minh “Lấy gương người tốt, việc tốt để hàng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng con người mới, cuộc sống mới” (Huỳnh Mộng Xuyên, 2017). Mô hình được thực hiện với cách thức tổ chức như sau:

+ *Tổ chức tham quan, giao lưu gián tiếp bảo tàng, di tích, lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh, lễ hội, nhân vật lịch sử*: Tổ chức cho HS gián tiếp qua các phương tiện ghi âm, ghi hình để tham quan, giao lưu giáo dục LSPD. Chủ thể giáo dục thu thập thông tin từ Internet, kí sự truyền hình, clip ghi âm, ghi hình của nhà khoa học, khách du lịch, giáo viên... giới thiệu các khu di tích lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh, lễ hội, nhân vật lịch sử, nhà nghiên cứu điển hình của địa phương. Để có đầy đủ thông tin hơn, chủ thể giáo dục đi đến các khu di tích, lịch sử, danh lam thắng cảnh, lễ hội thu thập thông tin, ghi âm, ghi hình. Thuyết minh của hướng dẫn viên khu di tích lịch sử, văn hóa; những cuộc phỏng vấn, trò chuyện với nhân vật tiêu biểu, tấm gương điển hình cần được ghi âm, ghi hình. Trên cơ sở thông tin, dữ liệu thu được, chủ thể giáo dục thiết kế các clip giới thiệu, các hoạt động tham quan, giao lưu gián tiếp các khu di tích, lịch sử văn hóa, danh lam thắng cảnh của địa phương. Các hình ảnh, thông tin, tư liệu đã có, được thiết kế theo tiến trình HDTN giáo dục LSPD cho HS. Qua kênh hình, chữ, âm thanh, HS nhận diện, giải thích, thấu hiểu, thể hiện thái độ cảm xúc, vận dụng trong học tập, rèn luyện, tôn tạo, phát huy giá trị văn hóa, LSPD. Sử dụng phong phú các phương pháp, hình thức, phương tiện tổ chức để đạt hiệu quả giáo dục cao. Giáo viên giới thiệu để HS tự học qua website của trường, trình chiếu qua tivi, máy tính, máy chiếu của trường trong giờ ra chơi, chuyển tải qua các HDTN giáo dục, qua sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp cuối tuần, tiết sinh hoạt theo chủ điểm.

+ *Tổ chức trải nghiệm tham quan, giao lưu trực tiếp tại bảo tàng, các khu di tích, lịch sử, văn hóa, danh lam thắng cảnh, lễ hội, nhân vật LSPD tiêu biểu*: Từ kết quả tham quan, giao lưu gián tiếp, nhu cầu HS, chủ thể giáo dục chọn địa điểm, nhân vật có nhiều giá trị giáo dục nhất để tổ chức cho HS tham quan, giao lưu trực tiếp. Tính chất đặc trưng của tham quan, giao lưu này là HS trực tiếp tiếp xúc đối tượng, hiện vật, quang cảnh, con người để kiểm chứng thông tin thực tế, củng cố kiến thức LSPD. Mô hình tham quan này chú trọng tổ chức phong phú HDTN rèn luyện

kĩ năng quan sát, khơi nguồn trí tuệ, sự sáng tạo trong thấu hiểu, kĩ năng tôn tạo, giữ gìn, phát huy những giá trị LSĐP. Trải nghiệm hoạt động, tương tác với hiện vật, đối tượng, nhân vật lịch sử, nhà nghiên cứu lịch sử nhằm kích thích nhu cầu, hứng thú, trí tuệ, xúc cảm, tình cảm của HS với giá trị LSĐP, tình yêu quê hương, đất nước.

+ *HS tự tham quan, giao lưu giáo dục LSĐP cho bản thân*: Chất lượng kiến thức, kĩ năng, nhu cầu, xúc cảm với những giá trị LSĐP tham quan gián tiếp, trực tiếp, HS sẽ càng có nhu cầu, hứng thú muốn tìm hiểu, khám phá giá trị văn hóa, LSĐP. HS sẽ tìm sách đọc, biết cách tự tham quan gián tiếp qua các phương tiện thông tin đại chúng. Khi xem các chương trình trên các phương tiện thông tin, HS có ý thức tự giáo dục cao hơn. HS đề xuất nhu cầu với cha mẹ trực tiếp đưa HS đến các khu di tích, lịch sử, danh lam thắng cảnh, lễ hội tham quan, gặp gỡ giao lưu với những nhân vật lịch sử tiêu biểu. Khi đó, HS trở thành chủ thể tự giác, tích cực, độc lập, sáng tạo trong thấu hiểu, có những hành động cụ thể như đề xuất ý tưởng với cơ quan chức năng tôn tạo, giữ gìn, phát huy giá trị LSĐP. HS trở thành “hướng dẫn viên du lịch nhí”, chủ thể khám phá, tôn tạo, kiến tạo, sáng tạo văn hóa, LSĐP.

- *Thi trải nghiệm hoạt động giáo dục LSĐP của HS*

HĐTN có vai trò đặc biệt quan trọng trong giáo dục LSĐP cho HS. Trải nghiệm là phương thức học hiệu quả, gắn với vận động, với thao tác vật chất, với đời sống thực. Việc học thông qua làm, học đi đôi với hành, học từ trải nghiệm giúp người học đạt được tri thức và kinh nghiệm... có ý nghĩa giáo dục cao nhất (Huỳnh Mộng Tuyên, 2019). Yadigar Dogan (2010) đặc biệt nhấn mạnh vai trò của việc trải nghiệm ở bảo tàng để giáo dục LSĐP cho HS. Moore & Caldwell (1993) cũng nhấn mạnh đến kịch nói và vẽ tranh trong giáo dục LSĐP cho HS. Theo Trần Văn Anh (2011), có nhiều loại hình hoạt động khác: sưu tầm, thâm nhập thực tế, trình diễn sản phẩm, tham gia các cuộc thi, kể chuyện, diễn thuyết, sắm vai, hóa trang và nhiều hình thức khác. Trên cơ sở các loại hình HĐTN giáo dục đã nghiên cứu, chúng tôi thiết kế hệ thống HĐTN giáo dục LSĐP điển hình như sau:

+ *Thi tài hỏi đáp, chất vấn về các nhân vật, sự kiện lịch sử, bảo tàng, danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa, lễ hội*: Đây là cách thi thông qua hệ thống câu hỏi, chất vấn để HS đáp, trả lời, giúp HS hệ thống kiến thức LSĐP về sự kiện, nhân vật lịch sử, di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh. Hệ thống câu hỏi chất vấn cần đạt nhiều mục tiêu, phong phú nội dung LSĐP, đa dạng hình thức, qua kênh chữ, âm thanh, hình ảnh với nhiều loại câu hỏi trắc nghiệm, tự luận trả lời ngắn, tình huống. Hình thức thi chia theo đội, nhóm hoặc cá nhân với cá nhân. Cá nhân, cặp, đội nào trả lời đúng nhiều câu hỏi hơn sẽ thắng cuộc và được khen thưởng.

+ *Thi viết, sáng tác văn, thơ, âm nhạc, mỹ thuật về các nhân vật, sự kiện lịch sử, danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa, các lễ hội...*: Trên cơ sở mục tiêu giáo dục LSĐP, nhà trường lập kế hoạch tổ chức các cuộc thi viết (cảm nhận, tìm hiểu), sáng tác (nhạc, mỹ thuật, thơ, văn) về di tích, nhân vật, sự kiện lịch sử, lễ hội, danh lam thắng cảnh theo các giá trị LSĐP tiêu biểu với các chủ điểm giáo dục trong năm. Đối tượng LSĐP chọn làm nội dung các cuộc thi cần có giá trị giáo dục cao, khơi gợi tình cảm của HS với quê hương, đất nước. Theo kế hoạch, các cuộc thi được phát động, tổ chức thực hiện, đánh giá và công diễn kết quả. Quy mô thực hiện lớp (thể hiện kết quả trong tiết sinh hoạt lớp cuối tuần, báo tường, hoạt động chủ điểm), khối lớp (thể hiện kết quả trong tiết hoạt động chủ điểm), cấp trường (thể hiện kết quả trong tiết sinh hoạt dưới cờ, các hoạt động giáo dục HS cấp trường). Nhà trường nối kết, khẳng định kết quả cuộc thi cấp trường của HS với các cuộc thi văn hóa nghệ thuật của xã, huyện, thành phố, tỉnh, quốc gia. Kết quả các cuộc thi là một cơ sở để đánh giá kết quả giáo dục, học tập, rèn luyện của HS và giáo viên (hướng dẫn HS) của trường.

+ *Thi kể chuyện, giới thiệu, hùng biện, diễn thuyết, diễn kịch, sắm vai, hóa trang, thể hiện phong cách nhân vật lịch sử, giá trị văn hóa lịch sử tiêu biểu của địa phương*: Trên cơ sở kế hoạch giáo dục LSĐP qua HĐTN, nhà trường cần thực hiện giáo dục cho HS thường xuyên thông qua hoạt động mỗi tuần một câu chuyện, một sự giới thiệu, hùng biện, diễn thuyết về lịch sử, danh lam thắng cảnh địa phương, diễn kịch, sắm vai, hóa trang, thể hiện phong cách nhân vật LS trong tiết sinh hoạt lớp cuối tuần. Khi HS thực hiện ở lớp cần được tổ chức ghi âm, ghi hình hoạt động kể, giới thiệu LSĐP của lớp gửi đến ban giám khảo cuộc thi chọn lọc tiết mục tiêu biểu nhất trong tuần để kể hoặc giới thiệu trong tiết sinh hoạt dưới cờ đầu tuần. Từ kết quả tiêu biểu, HS sẽ được giáo viên hướng dẫn đạt chất lượng hơn để tham gia các hoạt động văn hóa văn nghệ lớn của trường thông qua hội diễn văn nghệ, biểu diễn thời trang của trường. Các tiết mục tiêu biểu của trường sẽ được tham dự các cuộc thi văn hóa, văn nghệ của địa phương, của ngành giáo dục. Sức thuyết phục của lập luận, minh chứng, giải thích làm bật nổi vấn đề, thuật hùng biện, diễn thuyết, năng lực thực hiện sẽ là cơ sở đánh giá cá nhân, đội thắng cuộc. Những tiết mục tiêu biểu của HS ở lớp, cấp trường sẽ được khen thưởng xứng đáng.

+ *Thi sáng tạo văn hóa, LSĐP của HS tiểu học*: Đầu năm học, lãnh đạo trường cần lập kế hoạch, tổ chức phát động toàn trường thực hiện những dự án sáng tạo khoa học kĩ thuật thanh thiếu niên, trong đó có các dự án sáng tạo lịch sử. Theo kế hoạch của trường, mỗi giáo viên các khối lớp 4, 5 có kế hoạch cụ thể hướng dẫn các nhóm HS của mình thực hiện các dự án nghiên cứu LSĐP. Từ bối cảnh chung, nhu cầu cấp thiết cần tôn tạo, phát huy giá trị LSĐP, giáo viên tổ chức cho HS xác định các vấn đề nghiên cứu có tính cấp thiết, có giá trị tôn vinh, kiến tạo, sáng tạo lịch sử, đem lại sự giàu đẹp, thịnh vượng của địa phương. Khi xác định vấn đề, giáo viên tổ chức cho HS lập kế hoạch dự án: mục tiêu, nội dung công việc, phương pháp, phương tiện, thời gian, nhiệm vụ các chủ thể thực hiện cụ thể, các sản phẩm của dự án. Theo kế hoạch dự kiến, giáo viên tổ chức cho HS nghiên cứu thu thập những thông tin lí luận khoa học, thu thập thông tin thực tiễn qua đọc sách, tư liệu, quan sát, phỏng vấn, điều tra, nghiên cứu sản phẩm hoạt động, HS thể hiện, trình bày kết quả dự án nghiên cứu ở lớp. Những kết quả tiêu biểu trưng bày, trình diễn cấp trường. Những dự án nghiên cứu tiêu biểu cấp trường, HS tham gia hội thi sáng tạo khoa học kĩ thuật thanh thiếu niên của tỉnh, quốc gia và có thể quốc tế.

+ *Thi trưng bày, triển lãm sản phẩm hoạt động giáo dục LSĐP của HS tiểu học*: Trải qua các hoạt động đọc sách, tham quan, giao lưu, các cuộc thi, trải nghiệm thực tiễn, thực hiện dự án nghiên cứu, HS có nhiều sản phẩm LSĐP. Những sản phẩm LSĐP có giá trị nhất được chọn trưng bày góc trường, website của trường. Không gian cần phù hợp sự trưng bày sản phẩm, phù hợp với sự quan sát, trải nghiệm của HS. Các sản phẩm được sắp xếp theo logic khoa học nội dung, nghệ thuật trưng bày đảm bảo hình khối, màu sắc đẹp, có thể có âm thanh phù hợp. Sự trưng bày cần huy động tốt các giác quan, sự chú ý thường thức, thấu hiểu giá trị LSĐP, tác động đến tâm hồn, trí tuệ, ứng dụng của HS vào thực tiễn rèn luyện nhân cách, hành động tôn tạo, phát huy, sáng tạo giá trị LSĐP. Trưng bày, kết hợp với thi giới thiệu của các chủ thể HĐTN làm ra sản phẩm. Kết hợp cuộc thi cảm nhận, bình chọn, đánh giá những sản phẩm trưng bày có giá trị đặc sắc nhất để khen thưởng HS. Những sản phẩm trưng bày, triển lãm ở trường có thể trưng bày triển lãm, giới thiệu ở khu di tích lịch sử vào dịp lễ hội tiêu biểu. Qua đó, HS thể hiện vai trò chủ thể, tôn tạo, kiến tạo, sáng tạo giá trị lịch sử của địa phương.

Mỗi mô hình trên có thể mạnh trong thực hiện những mục tiêu, nội dung giáo dục LSĐP cụ thể. Việc tổ chức giáo dục LSĐP sẽ thiếu phong phú, sinh động, hấp dẫn, khó phát huy hết tính tự chủ, sáng tạo của các chủ thể thực hiện. Vì vậy, thực tiễn cần có mô hình tổng hợp với nhiều phương pháp, hình thức tổ chức, đặc biệt là kết hợp với trò chơi nhằm đạt kết quả giáo dục LSĐP cho HS tối ưu.

2.3. Tổ hợp một số cách thức tổ chức kết hợp với trò chơi trong trải nghiệm giáo dục lịch sử địa phương cho học sinh

HS cần lĩnh hội kiến thức và rèn luyện các kĩ năng giải quyết các tình huống thực tiễn để kiến tạo năng lực, phẩm chất, vì vậy, việc liên hội, tổ hợp, khai thác đa yếu tố trong mô hình tổ chức HĐTN giáo dục LSĐP cho HS có giá trị thực tiễn cao. Tùy theo kế hoạch, mục tiêu, nội dung, điều kiện, vai trò chủ thể sáng tạo của người thực hiện có phong phú các HĐTN giáo dục LSĐP cho HS.

Trò chơi và đồ chơi là những vật màu nhiệm của thế giới là một trong những hiện tượng văn hóa gây nhiều hứng thú, là phương tiện hiệu quả nhất để phát triển các chức năng tâm lí, sinh lí và hình thành nhân cách (Huỳnh Mộng Xuyên, 2019). Bên cạnh việc sử dụng các cách thức hoạt động chính, nhà giáo dục cần phối hợp phong phú các hoạt động hỗ trợ bằng trò chơi để đạt hiệu quả giáo dục LSĐP.

Hoạt động có thể tiến hành theo cách HS khai thác thông tin LSĐP qua sách, sử liệu, kiểm chứng, mở rộng hiểu biết qua tham quan, giao lưu gián tiếp nhờ các phương tiện ghi âm, ghi hình. Tiếp theo, HS trải nghiệm các hoạt động thi sáng tác, hóa trang, sắm vai, kể chuyện, viết cảm nhận, vận dụng, tôn tạo, sáng tạo giá trị LSĐP. HS trưng bày, triển lãm sản phẩm HĐTN giáo dục LSĐP hoặc ngược lại. Xen kẽ giữa các hoạt động chính là các trò chơi sinh động, hấp dẫn đạt hiệu quả giáo dục cao. Hoặc sử dụng vài cách thức của các mô hình trên kết hợp các trò chơi trong hoạt động cụ thể. Tất cả các trò chơi dân gian và hiện đại, đặc biệt là các trò chơi từ các chương trình truyền hình đều có thể sử dụng vào tổ chức giáo dục LSĐP cho HS khi được chọn lựa phù hợp (mục tiêu, nội dung, điều kiện, HS). Có nhiều trò chơi giáo dục LSĐP cho HS như: đồ vui lịch sử, nờ hoa lịch sử, mật mã lịch sử, ô chữ lịch sử, đuổi hình bắt chữ lịch sử, phi ngôn ngữ lịch sử, trò chơi sơ đồ, lắp ghép lịch sử, nghe nhạc đoán sử (sự kiện, nhân vật, di tích lịch sử) và nhiều loại trò chơi khác. Trò chơi cần đặt tên hấp dẫn, xác định luật chơi, cách chơi, cách đánh giá khoa học. Trên cơ sở ý tưởng thiết kế, trò chơi cần được chuẩn bị công phu về phương tiện, điều kiện, cách thức tổ chức.

Người quản trò tổ chức, điều khiển trò chơi sinh động, hấp dẫn, phát huy tối đa tính tích cực của người chơi nhằm đạt hiệu quả giáo dục LSĐP.

3. Kết luận

Mô hình HĐTN giáo dục LSĐP là thiết kế điển hình cách thức, kỹ thuật tổ chức trong mối quan hệ tương tác phát huy các thành tố, các mối quan hệ đặc trưng quan trọng nhất mang tính bản chất của HĐTN nhằm đạt phẩm chất, năng lực LSĐP ở HS. Bài viết đưa ra các mô hình tiêu biểu trong giáo dục LSĐP cho HS được thiết kế khoa học, nghệ thuật với những mô tả về cách thức, kỹ thuật tổ chức cụ thể nhằm giúp HS phát triển toàn diện năng lực, phẩm chất LSĐP.

Tài liệu tham khảo

- Huỳnh Mộng Tuyền (2017). *Phương pháp Hồ Chí Minh*. Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Đồng Tháp, số 27, tr 106-110.
- Huỳnh Mộng Tuyền (2019). *Giáo dục lịch sử địa phương qua hoạt động trải nghiệm cho học sinh tiểu học tỉnh Kiên Giang*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 5, tr 208-210.
- Moore, B. & Caldwell.H. (1993). *Drama and drawing for narrative Writing in Primary grades*. Journal of Educational Research.
- Nguyễn Hồng Thuận, Lê Thị Quỳnh Nga (2017). *Mô hình tư vấn học đường trong nhà trường trung học*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Nguyễn Thị Liên, Nguyễn Thị Hằng, Trương Duy Hải, Đào Thị Ngọc Minh (2016). *Tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong nhà trường phổ thông*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Tiêu Vệ (2004). *Phương pháp đọc sách hiệu quả*. NXB Đại học Sư phạm.
- Trần Văn Anh (2011). *Một số biện pháp dạy học Lịch sử địa phương ở nước Anh*. Tạp chí Giáo dục, số 269, tr 39-45.
- Yadigar Dogan (2010). *Primary School Students' Benefiting From Museums With Educational Purposes*. International Journal of Social Inquiry, 3(2), tr 137-164.